

FEUILLETON.

22STE JAARVERGADERING DER VEREENIGING VAN DUITSCHE ZENUWARTSEN,

gehouden te München van 26 tot 29 September 1934.

Voor de 22ste maal kwamen, thans onder voorzitterschap van BUMKE, de Duitse zenuwartsen en vele buitenlandsche collegae, dit keer te München bij elkaar. De ruim honderd deelnemers aan het congres behoorden tot tien verschillende nationaliteiten. Den avond voorafgaande aan de opening was bestemd voor onderlinge kennismaking der deelnemers en had een niet-officieel, gezellig karakter. NONNE, de nestor der Duitse neurologen, vormde onwillekeurig het middelpunt van dezen avond. Het trof mij te vernemen, dat slechts korten tijd geleden de reeds meer dan zeventigjarige geleerde, een schitterende voordracht had gehouden, terwijl hij onmiddellijk daarna naar bed moest, omdat hij lijdende was aan een dubbelzijdige pneumonie met hooge koorts. Voor deze energieke persoonlijkheid was dit echter geen verontschuldiging zijn aangekondigde voordracht niet te houden.

Als hoofdonderwerp van het congres was opgegeven de stofwisselingsstoornissen in verband met het zenuwstelsel en de psychoses. GRAFE (Würzburg) behandelde in een uitvoerige voordracht de nerveuse regulatie van de organische stofwisseling, waarin hij vooral den nadruk legde op den invloed dervaatzenuwen bij de aanpassing van het zuurstofgebruik aan de benoedigde hoeveelheid zuurstof en het vraagstuk of er al dan niet corticale stofwisselingscentra zijn. Bij de quaestie bloedsuiker en emotie werd lang stil gestaan, waarbij ik echter de Nederlandsche auteurs, bijvoorbeeld VAN DER SCHEER en zijn school niet heb hooren noemen.

Na deze physiologische voordracht volgde een groot referaat van GREVING (Schweinfurt) over de anatomische gegevens der nerveuse reguleering der stofwisseling. Met vele praeparaten en teekeningen werd vooral de histologie der substantia grisea centralis besproken. Het vezelbeloop tusschen den nuc. paraventricularis, nuc. supra-opticus en nuc. tuberis werd gedemonstreerd en er werd gewezen op een mogelijke verbinding met de neurohypophyse. L. R. MÜLLER (Erlangen) de bekende schrijver van *Lebensnerven und Lebenstriebe*, hield een kort referaat over vermoeienisverschijnselen vooral in verband met de Ca-spiegel in het bloed. STRIECK (Würzburg) vertelde over zijn hersensteekproeven bij honden. Door middel van een canule werd op verschillende plaatsen zilvernitraat ingebracht, waardoor dus tevens bij de sectie de beschadigde plaats makkelijk te herkennen is. De opvolgende veranderingen in de stofwisseling werden bestudeerd.

Groote belangstelling trok een referaat van JAHN (München), een internist, die tevens in de kliniek van BUMKE werkt. JAHN onderzocht bij vele schizophrenen en psychopathen verschillende stofwisselingsuitingen onder andere koolzuuruitscheiding, zoutzuurhalte van het maagsap, gehalte aan alcalische phosphaten in de urine, melkzuurhalte van het bloed, morphologisch bloedbeeld, enz. Nu kwamen al zijn bevindingen overeen met veranderingen, die men kan verkrijgen door het toedienen van histamine. Ook de zoo vaak gevonden indikking van het bloed, — verhoogd aantal erythrocyten, verhoogd serumeiwitgehalte —, meende hij te kunnen verklaren door vernauwing der levervenae door histamine. Behalve de bloedindikking is er echter ook bij de acute schizophrenie (?) een grootere erythro-poëse. Meermalen werd gevonden, dat het vetmerg van bijvoorbeeld het dijbeen, bij de sectie veranderd was in rood beenmerg. In de discussie merkte BUMKE op, dat psychologische indeelingen in de psychiatrie slechts „voorarbeid” zijn en dat biologische indeelingen ons doel moeten zijn. Tot nog toe werden door vele onderzoekers slechts „Querschnitte” door den patiënt gemaakt, maar niet zooals JAHN thans gedaan heeft namelijk „Längschnitte”. Dit pluimpje van BUMKE werd door de vergadering met een donderend applaus voor JAHN ontvangen.

De eerste dag werd met een feestdiner, waar NONNE een zeer geestige speech hield, besloten. Den volgenden dag werden een reeks kortere mededeelingen gedaan, waarvan het niet doenlijk is ze hier alle te noemen. Het eerste uitgebreid onderzochte geval van de ziekte van BUERGER aan de hersenen, werd door SPATZ (München) op heldere wijze beschreven en verklaard. Zeer merkwaardig was ook het referaat SCHOLZ (München) over de inwerking van Röntgenstralen op het hersenweefsel van menschen en dieren. Hersenen van 28 proefdieren, met een therapeutische stralendosis behandeld, werden uitvoerig microscopisch onderzocht. In een eerste reeks, waarbij de dieren korten tijd na de bestraling werden gedood (door electrischen stroom), was een lymphoplasmocyttaire infiltratie in de adventitieele ruimten der kleine vaten vooral in het merg en in het bijzonder in den balk. Bij een tweede reeks, waarbij de proefdieren jaren na de bestraling gedood werden, traden in hoofdzaak circumscripste bloedingen en verschillend oude necrosehaarden op den voorgrond, waarbij vooral het gyrale en diepe merg waren aangetast en de cortex grootendeels gespaard bleef. Op grond van vele overwegingen kon tot een vasculaire morphogenese besloten worden. Ook bij menselijke hersenen kon deze schadelijke nawerking der stralen gevonden worden. In de discussie deelde SCHALTENBRAND (Hamburg) nog twee gevallen mede van patiënten, die 7 en 9 jaar geleden wegens trichophytie bestraald waren en aan de afwijkingen, door SCHOLZ vermeld, waren overleden: ook de sectie toonde juist de zelfde beelden. Na afloop van het congres was SCHOLZ zoo vriendelijk mij een aantal van zijn praeparaten te laten zien. Met den microscoop was duidelijker dan op de lantaarnplaatjes naar microphoto's de vasculaire genesis dezer afwijkingen te zien. Vele kleinere vaten toonden met de VAN GIBSON kleuring geen fibrillen meer, maar een homogene bruine massa, die ook de omgeving van het vat had doordrongen. De congo-roodreactie was positief, terwijl de andere amyloidreacties negatief uitgevallen waren.

Den avond van den 28sten werd besloten met een MOZART-opvoering in het Residenz-Theater. De volgende Zaterdagochtend was gewijd aan de neuro-chirurgie, waarbij de operateurs hun krachten aan vele statistieken maten. GLATTENBERG (Hannover) wees op de waarde van het liquoronderzoek als mede differentieel diagnosticum tusschen meningiomen en gliomen. De totale hoeveelheid eiwit is bij de meningiomen gemiddeld twee maal zoo hoog als bij de gliomen, wat vooral op rekening der albumines geschoven moet worden. De statistiek handelde over 75 gevallen.

De Zondag na het congres werd besteed voor een uitstapje naar de Zugspitz, den hoogsten berg van Deutschland. Via Garmisch ging het naar het hotel Schneefernerhaus, waar een gezellig, niet-officieel diner de deelnemers wachtte. De organisatie zoowel van het wetenschappelijke als van het ontspanningsgedeelte was door het werk van den hoffelijken congres-secretaris ZIEHEN Jr. zeer goed geslaagd.

Voor Hollandsche oogen was een bezoek aan het instituut van den erfelijkheids-onderzoeker RUDIN zeer merkwaardig. De inrichting is onder gebracht in een verdieping van de Deutsche Forschungsanstalt für Psychiatrie, Kaiser Wilhelm-Institut. Op dit oogenblik waren er twaalf artsen alleen met het erfelijkheids-onderzoek bezig. Vijftig typisten verzenden dagelijks tallooze vragenlijsten naar den burgerlijken stand, onderwijzers, doctoren, enz. van verschillende steden om inlichtingen omtrent ziekten, verstandelijke vermogens, misdadigheid van verschillende personen. Tallooze zeer uitvoerige dossiers zijn het resultaat. Ook zag ik een afzonderlijke kast met dossiers over de voorvaderen en de nakomelingschap van de hoogbegaafden. GOETHE lag er broederlijk naast EINSTEIN. De gegevens, die uit de dossiers volgen, zijn van zelf sprekend geheim. De medewerkende artsen zijn niet onderworpen aan de „Meldepflicht" der steriliseeringswetten. Deze maatregel waarborgt een grootere openhartigheid van de verstreckers der inlichtingen. De erfelijkheidsinrichting wordt volkomen door den staat bekostigd.

Venray, October 1934.

F. J. M. SCHMIDT P.ZN.